

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 49

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 11. 12. 2006
Vztah sporného řízení dle § 141 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a poskytování
předběžné ochrany před zřejmým zásahem do pokojného stavu dle § 5 občanského
zákoníku

Rozhodování o předběžné ochraně před zřejmým zásahem do pokojného stavu dle § 5 občanského zákoníku není sporným řízením ve smyslu § 141 správního řádu.

Odůvodnění:

Ustanovení § 5 občanského zákoníku, které je legislativním výrazem zásady římského práva „*quieta non movere*“, představuje občanskoprávní ochranu pokojného stavu, jež je z důvodu zákonodárcem předpokládané větší operativnosti svěřena orgánům státní správy.¹ Zmíněná skutečnost však automaticky neznamená, že správní orgán v těchto případech rozhoduje o právech a povinnostech účastníků v oblasti soukromého práva. Smyslem a cílem ochrany prostřednictvím správního orgánu je totiž obnova stavu, který existoval před narušením tzv. pokojného stavu. Rozhodnutí správního orgánu tudíž není rozhodnutím o hmotném právu, jeho účelem je poskytnout ochranu pokojnému stavu, a to zpravidla bez jakéhokoli složitějšího důkazního řízení.

Správní orgán tedy posuzuje faktický stav, přičemž v průběhu řízení se nezabývá otázkou, zda zásah do pokojného stavu byl po právu, anebo byl v rozporu s ním, nezkoumá tedy právní otázky, tj. zda skutečně došlo k zásahu do cizího subjektivního práva. Zjišťuje pouze, zda byly splněny podmínky požadované občanským zákoníkem pro vlastní rozhodnutí.

Tyto podmínky jsou:

¹ Ustanovení § 11 zákona č. 102/1992 Sb., ve znění zákona č. 227/1997 Sb., svěřuje rozhodování o věcech dle § 5 občanského zákoníku obecním úřadům.

1. *Existence pokojného stavu*, tzn. stavu, který se vytvořil a nerušeně trval po tak dlouhou dobu, kterou lze s ohledem na okolnosti považovat za stav pokojný. Jedná se o faktický poslední pokojný stav před zásahem.
2. *Zřejmé porušení pokojného stavu*, tzn. takové porušení, které je zpravidla evidentní na první pohled, případně zjistitelné bez složitějšího dokazování.²

Rozsah poskytnuté ochrany je dán výše citovaným ustanovením občanského zákoníku. V souladu s ním je správní orgán oprávněn zasah do pokojného stavu:

- a) zakázat,
- b) rušiteli uložit, aby obnovil poslední pokojný stav.

Předběžnost rozhodnutí dle § 5 spočívá zejména v tom, že *non dicit ius inter partes*, nevyhlašuje tedy právní stav a ani jej nevytváří. Předmětem ochrany je *pokojný stav*, nikoli *subjektivní právo*, proto také rozhodnutí správního orgánu nepředstavuje překážku věci rozhodnuté pro eventuální následné soudní projednání dané věci, což je také výslovně stanoveno v poslední větě § 5 občanského zákoníku.

Pouze soud, jenž posoudí občanskoprávní aspekty dané věci, je oprávněn meritorně prohlásit právní stav, eventuálně jej změnit. Ani tehdy, jestliže se ten, kdo je k tomu legitimován, neobrátil na soud, nemůže se rozhodnutí správního orgánu dle § 5 občanského zákoníku stát definitivním v tom smyslu, že by závazně určilo právní stav.

S ohledem na výše uvedené argumenty se poradní sbor usnesl na tom, že rozhodování o předběžné ochraně před zřejmým zásahem do pokojného stavu dle § 5 občanského zákoníku není sporným řízením ve smyslu § 141 správního řádu.

² Za takové porušení je třeba považovat zásah, který nevyklučuje pochybnosti, že se jím mění pokojný stav. V této souvislosti jsou potom typické zejména zásahy ve sféře tzv. sousedských práv (viz § 127 občanského zákoníku).